

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: MUDr. M. D.,
bytem ,

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/96101-911, a ze
dne 18. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/96120-911,

t a k t o:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí žalovaného: o zamítnutí jejího odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hl. m. Prahu č. j. 1241/2024/AAE ze dne 10. 1. 2024, kterým bylo rozhodnuto o nepřiznání příspěvku na živobytí na základě žádosti ze dne 11. 12. 2023. Toto rozhodnutí bylo napadeným rozhodnutím č. j. MPSV-2024/96101-911, potvrzeno. A dále rozhodnutí o zamítnutí jejího odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hl. m. Prahu č. j. 4520/2024/AAE ze dne 30. 1. 2024, kterým bylo rozhodnuto o nepřiznání dávky doplatek na bydlení na základě žádosti ze dne 11. 12. 2023. Toto rozhodnutí bylo napadeným rozhodnutím č. j. MPSV-2024/96120-911, potvrzeno.
2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že tuto podává proti rozhodnutí žalovaného ve věci nepřiznání příspěvku na živobytí z titulu její žádosti z prosince 2023 a proti rozhodnutí žalovaného ve věci nepřiznání doplatku na bydlení z titulu žádosti též z prosince 2023. Žalobkyně namítla, že podle jejího názoru byly v obou rozhodnutích stanoveny přiměřené náklady na bydlení v rozporu se zákonem č. 111/2006, Sb., o pomoci v hmotné nouzi, (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“, nebo „ZPHN“). V rozporu s tímto zákonem byl stanoven i průměrný příjem v rozhodném období. Žalobkyně je přesvědčena, že příjem společně posuzovaných osob nepřevyšoval 1,3násobek částky živobytí, a proto jí náleží doplatek na bydlení. Dle žalobkyně neodpovídají částky uváděné v rozhodnutích částkám uvedeným v dodaných dokumentech, náklady na bydlení ani výše příjmů neodpovídají skutečně zaplaceným a přijatým částkám. Žalovaný určil výši přiměřených nákladů v částce 7 413,70 Kč, což je ale podle žalobkyně částka nesmyslná, neodpovídá reálným cenám za bydlení ani energie. Po zaplacení nákladů za plyn žalobkyni na nájem zbývá necelých 1 500 Kč, což je zcela nedostatečná částka. Rozhodným obdobím pro vyplacení dávky byly měsíce září až listopad, tedy měsíce, ve kterých jsou i náklady za energie vyšší. V části formuláře – nájemné – uvedla částku 24 200 Kč, nikoli 7 413,70 Kč. Přiměřené náklady měly být podle žalobkyně zohledněny ve výši 24 200 Kč. Dále žalobkyně uvedla, že jí není zřejmé, jak byl zohledněn její doplatek nájmu v částce 292 Kč zaplacený v listopadu 2023. Platby od banky doložila. Žalobkyně je dále přesvědčena, že v jejím případě bylo na místě navýšit náklady na bydlení o 10 % z důvodu jejího špatného zdravotního stavu, jak též uvedla ve formulářích. Žalobkyně dále uvedla, že nerozumí tomu, proč byla v obou rozhodnutích připočtena k jejím příjmům částka za prodej cenných papírů ve výši 20 000, 43 Kč k jejím příjmům. Dodala, že z důvodu vysokých příjmů není považována za osobu v hmotné nouzi, neví, proč byla vyzývána k prodeji cenných papírů. Byly jí zamítnuty dávky z důvodu vysokých příjmů. Dle jejího názoru měl být zohledněn její vysoký věk a zdravotní stav. Namítla, že v prosinci 2023 jí nebyl vyplacen starobní důchod, k čemuž patrně nebylo přihlédnuto. Je přesvědčena, že jí měl být přiznán doplatek na bydlení, neboť splnila kritérium, že příjem nepřevyšuje 1,3násobek částky živobytí společně posuzovaných osob. Příjem společně posuzovaných osob (14 515 Kč) snížený o přiměřené náklady na bydlení (5 080 Kč) je nižší (částka 9 435 Kč) než 1,3násobek (12 672 Kč) částky živobytí (9 748 Kč). Je přesvědčena, že jí náleží doplatek na bydlení ve výši nejméně 8 200 Kč měsíčně.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. K příspěvku na živobytí sdělil, že nárok na něj vzniká osobě v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona v hmotné nouzi, pokud její příjem a příjem společně posuzovaných osob dle § 9 odst. 2 zákona, tj. po odečtení přiměřených nákladů na bydlení, nejvýše však do výše 35 % příjmu, nedosahuje částky živobytí. Správní orgán vysvětlil, jaké částky do výpočtu zahrnul – příjem žalobkyně za rozhodné období září

až listopad 2023 ve výši 70 %, příjem z prodeje majetku ve výši 100 % v souladu s § 9 odst. 1 písm. c) zákona. Přiměřené náklady byly zohledněny v maximální možné výši 35 % příjmu. Správní orgán se rovněž vyjádřil k zápočtu starobního důchodu žalobkyně, společně posuzovaná osoba v rozhodném období příjem neměla. K námitce žalobkyně, že u ní došlo k podstatnému poklesu příjmů v prosinci 2023, uvedl, že žalobkyně je kryta starobním důchodem ve výši 20 736 Kč, který je jí pravidelně vyplácen. Může dojít k tomu, že v některých měsících je důchod vyplacen 30., tj. v předchozím měsíci, žalobkyni je důchod poskytován. Částka živobytí byla stanovena v maximální výši dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona s připočtením nákladů na dietní stravování, pro souběh diet byla započtena nejvyšší z nich. Společně posuzovaná osoba měla částku živobytí stanovenou dle § 24 odst. 1 písm. g) zákona zvýšenou o částky dle § 25 – 27 zákona. Vzhledem k tomu, že příjmy společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení byly v rozhodném období vyšší než částka živobytí, nárok na dávku nevznikl.

4. K doplatku na bydlení žalovaný sdělil, že vzhledem k tomu, že žalobkyni nebyl přiznán příspěvek na živobytí, nesplnila podmínku pro nárok na doplatek na bydlení dle § 33 odst. 2 věty první zákona o pomoci v hmotné nouzi. Správní orgán proto posuzoval možnost přiznání doplatku dle věty druhé téhož ustanovení zákona, kdy jej lze přiznat osobě, které nebyl přiznán příspěvek na živobytí z důvodu, že příjem přesáhl částku živobytí, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí. Pro posouzení nároku byly použity stejné hodnoty jako u příspěvku na živobytí, tedy příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení, v případě žalobkyně v maximální výši 35 % příjmu ($21\,182,01 - 7\,413,70 = 13\,768,31$), 1,3násobek částky živobytí činil 12 672,40 Kč ($9\,748 \times 1,3$). Vzhledem k tomu, že příjem byl vyšší než 1,3násobek částky živobytí, nebylo možné dávku přiznat ani podle věty druhé. K námitkám žalobkyně k zohlednění doplatku nájmu a 10 % zvýšení nákladů na bydlení z důvodu zdravotního stavu, žalovaný sdělil, že v řízení byl hodnocen nárok žalobkyně, ne výše dávky. Doplatek nájmu a 10 % zvýšení by mohlo být hodnoceno až ve výpočtu dávky.
5. Žalobkyně v replice uvedla, že jí nebyl starobní důchod vyplacen v říjnu a prosinci 2023. rozhodnutí je podle ní zmatečné, v rozhodnutí ze dne 10. 1. 2024 jí nebyla dávka přiznána, v dalším rozhodnutí ze dne 2. 7. 2024 jí byla dávka odňata (potvrzeno rozhodnutím ze dne 14. 10. 2024) od 1. 12. 2023. proto žalobkyně neví, jaký závěr platí. Obdobně je tomu u rozhodnutí ve věci doplatku na bydlení – rozhodnutí o odnětí dávky ze dne 15. 7. 2024 potvrzeno 21. 10. 2024. Žalobkyně má dále za to, že by měla být automaticky považována za osobu v hmotné nouzi bez zkoumání dalších podmínek.
6. Ze spisového materiálu vyplynuly následující pro řízení podstatné skutečnosti.
7. Dne 11. 12. 2023 podala žalobkyně žádost o příspěvek na živobytí a zároveň žádost o doplatek na bydlení.
8. Rozhodnutím správního orgánu I. st. č. j. 1241/2024/AAE ze dne 10. 1. 2024, bylo rozhodnuto o nepřiznání příspěvku na živobytí na základě žádosti ze dne 11. 12. 2023. Toto rozhodnutí bylo napadeným rozhodnutím ze dne 18. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/96101-911, potvrzeno.
9. Rozhodnutím správního orgánu I. st. č. j. 4520/2024/AAE ze dne 30. 1. 2024, bylo rozhodnuto o nepřiznání dávky doplatek na bydlení na základě žádosti ze dne 11. 12. 2023. Toto rozhodnutí bylo napadeným rozhodnutím ze dne 18. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/96120-911, potvrzeno.

10. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle ustanovení § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.
11. Podle § 2 odst. 2 ZPHN osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), nebo b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených (dále jen „odůvodněné náklady na bydlení“), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.
12. Podle § 9 odst. 1 písm. a) téhož zákona pro účely tohoto zákona se za příjem, není-li dále stanoveno jinak, považuje 70 % příjmu z důchodů poskytovaných v rámci důchodového pojištění, příjmu ze závislé činnosti podle zákona upravujícího daně z příjmů, a to po odpočtu daně z příjmů fyzických osob a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a ze mzdových nároků vyplácených krajskou pobočkou Úřadu práce podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů.
13. Podle § 9 odst. 2 téhož zákona příjmem osoby nebo společně posuzovaných osob se pro účely příspěvku na živobytí rozumí příjem podle odstavce 1 snížený o přiměřené náklady na bydlení; za přiměřené náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona považují odůvodněné náklady na bydlení (§ 34), nejvýše však do výše 30 %, a v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob. Do odůvodněných nákladů na bydlení se pro účely příspěvku na živobytí započítávají v případech, kdy nelze zjistit přesnou výši těchto nákladů podle § 34, ale dotyčná osoba takové náklady prokazatelně vynakládá, náklady až do výše, která je v místě obvyklá, avšak maximálně do výše 75 % normativních nákladů na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře).
14. Podle § 10 odst. 2 zákona rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v případě podání žádosti o dávku, je u opakujících se dávek období 3 kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci; pokud však došlo u osoby nebo alespoň u jedné ze společně posuzovaných osob k podstatnému poklesu příjmu, a podstatný pokles příjmu v aktuálním kalendářním měsíci nadále trvá, rozhodné období počíná kalendářním měsícem, ve kterém k podstatnému poklesu příjmu došlo, nejdříve však kalendářním měsícem, který o 2 kalendářní měsíce předchází aktuálnímu kalendářnímu měsíci a končí aktuálním kalendářním měsícem; za podstatný pokles příjmu se považuje snížení nebo ztráta měsíčně se opakujícího příjmu alespoň o jednu třetinu, a to zejména příjmu z výdělečné činnosti, z podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci, z rodičovského příspěvku nebo z dávek nemocenského pojištění.
15. Podle § 10 odst. 3 zákona rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v průběhu poskytování opakující se dávky, je období kalendářního měsíce předcházejícího aktuálnímu kalendářnímu měsíci.
16. Podle § 10 odst. 6 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v případě podání žádosti o opakující se dávku, je aktuální kalendářní měsíc.

17. Podle § 10 odst. 6 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v průběhu poskytování opakující se dávky, je kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci, s výjimkou zjišťování odůvodněných nákladů na bydlení, kdy je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc.
18. Podle § 21 odst. 1 zákona nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.
19. Podle § 23 písm. a) zákona výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou živobytí osoby (§ 24 odst. 1) a příjmem osoby (§ 9 odst. 2), není-li osoba společně posuzována s jinými osobami (§ 2 odst. 1).
20. Podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona částka živobytí osoby činí u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let částku životního minima, popřípadě zvýšenou podle § 29.
21. Podle § 29 zákona částka živobytí osoby se zvyšuje, pokud zdravotní stav osoby vyžaduje podle doporučení příslušného odborného lékaře zvýšené náklady na dietní stravování, měsíčně o částku, kterou pro jednotlivé typy diet stanoví prováděcí právní předpis. Prováděcí právní předpis dále stanoví odbornost lékaře, který je příslušný k potvrzení potřeby příslušného typu diety.
22. Podle § 33 odst. 1 zákona nárok na doplatek na bydlení má vlastník bytu, který jej užívá, nebo jiná osoba, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí, nebo jiného právního titulu, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu byl a) příjem vlastníka bytu nebo jiné osoby, která užívá byt, zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24), nebo b) příjem společně posuzovaných osob zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob (§ 24); právní titul k užívání bytu je přitom nezbytné prokázat písemným dokladem, přičemž předložení čestného prohlášení k tomuto účelu nestačí.
23. Podle § 33 odst. 2 zákona podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob.
24. Podle § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi do odůvodněných nákladů na bydlení se započítávají úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií; úhradou prokazatelné nezbytné spotřeby energií se rozumí úhrada dodávky a spotřeby elektrické energie, plynu, případně výdaje na další druhy paliv, a to ve výši, která je v místě obvyklá; výše úhrady za prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií se stanoví jako průměrná cena za dodávku energií pro bytovou jednotku určité velikosti podle sdělení příslušných dodavatelů těchto energií, nejvýše však ve výši skutečných úhrad; v odůvodněných případech lze navýšit takto zjištěné částky až o 10 %; za odůvodněný případ se považuje zejména dlouhodobý nepříznivý zdravotní stav.
25. Podle § 35 zákona výše doplatku na bydlení za kalendářní měsíc činí rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení, sníženou o příspěvek na bydlení vyplacený v měsíci bezprostředně předcházejícím aktuálnímu kalendářnímu měsíci, a částkou, o kterou příjem a) osoby (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí osoby, nebo b) osoby a společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí společně posuzovaných osob; pokud však v rámci společně posuzovaných

osob, které jsou posuzovány pro účely pomoci v hmotné nouzi, není některá z osob považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, stanoví se výše doplatku na bydlení s poměrnou částí příspěvku na živobytí připadající na osobu, která není považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou.

26. Soud úvodem konstatuje, že je mu z jeho činnosti známo, že žalobkyně vede u zdejšího soudu celou řadu obdobných řízení, ve kterých uplatňuje téměř totožnou argumentaci. Soud konkrétně poukazuje například na rozsudek zdejšího soudu č. j. 13 Ad 20/2024 – 38 ze dne 30. 10. 2024, na jehož závěry lze plně odkázat a ze kterých soud dále vycházel. Předmětem přezkumu zmíněného rozsudku bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2024, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. st. ze dne 15. 3. 2024, kterým bylo rozhodnuto nepřiznat doplatek na bydlení na základě žádosti podané dne 29. 1. 2024. Tedy rozhodná období a související skutečnosti se s nyní řešenou věcí do značné míry překrývají a soud neshledal žádný důvod se od vyslovených závěrů odchýlit.
27. Předmětem soudního přezkumu v nyní projednávané věci je rozhodnutí ve věci příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení na základě žádosti žalobkyně z prosince 2023. Konkrétně dne 11. 12. 2023 byla správnímu orgánu I. st. doručena žádost žalobkyně o příspěvek na živobytí. V tentýž den žalobkyně podala i žádost o doplatek na bydlení.
28. Rozhodnutím ze dne 10. 1. 2024 správní orgán I. st. dávku příspěvek na živobytí nepřiznal. Uvedl, že žalobkyně byla v rozhodném období (září – listopad 2023) příjemkyní starobního důchodu ve výši 20 736 Kč měsíčně, dále měla v listopadu 2023 příjem z prodeje cenných papírů ve výši 20 000,43 Kč. Společně posuzovaná osoba byla ve stejném rozhodném období od 5. 6. 2023 do 17. 12. 2023 v evidenci uchazečů o zaměstnání a od 18. 12. 2023 byla zaměstnána na základě pracovní smlouvy u zaměstnavatele Výzkumný Ústav Železniční a. s. V rozhodném období neměla společně posuzovaná osoba žádné příjmy. Tyto příjmy společně posuzovaných osob se v souladu s § 9 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi započtou ve výši 70 % příjmů, příjmy z cenných papírů dle § 9 odst. 1 písm. c) téhož zákona ve výši 100 %. Průměrný měsíční příjem žalobkyně a společně posuzované osoby v rozhodném období činil 21 182,01 Kč.
29. Dále bylo správním orgánem I. st. uvedeno, že společně posuzované osoby užívají na základě nájemní smlouvy byt na adrese trvalého bydliště, kde hradí pravidelné náklady na bydlení. Předložené náklady činily v rozhodném období (prosinec 2023) 22 290 Kč (nájemné ve výši 14 570 Kč, záloha na vodné a stočné 840 Kč, úklid domu 720 Kč, osvětlení domu 60 Kč, likvidace odpadu 140 Kč, záloha na plyn 5 960 Kč. Doklad o výši záloh za elektřinu za měsíc prosinec 2023 nebyl doložen. Příjem společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na živobytí činil podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi 13 768,31 Kč. Tento příjem byl stanoven jako rozdíl částky 21 182,01 Kč a částkou přiměřených nákladů na bydlení 7 413,70 Kč. Tyto náklady byly stanoveny v maximální možné výši, tj. 35 % příjmů společně posuzovaných osob, neboť odůvodněné náklady na bydlení byly vyšší než tato částka. Dále bylo zohledněno, že má žalobkyně dietu při osteoporóze a dietu nízkocholesterolovou a dietu vysokobílkovinnou. Dále doložila také potvrzení o nutnosti dietního stravování z důvodu diabetické diety. Byla tedy zohledněna částka odpovídající té z diet, která je nejvyšší, tj. diabetická. Částka živobytí společně posuzovaných osob byla správními orgány stanovena ve výši 9 748 Kč, a to v případě žalobkyně dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, dále zvýšeno podle § 29 téhož zákona, kdy částka živobytí osoby byla stanovena na 5 708 Kč, a v případě společně posuzované osoby (syna žalobkyně) dle § 24 odst. 1 písm. g) zákona o pomoci v hmotné nouzi, kdy částka

živobytí syna žalobkyně byla stanovena na 4 040 Kč. Na základě uvedených skutečností bylo uvedeno, že jelikož příjem společně posuzovaných osob činil po odečtení přiměřených nákladů dle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi částku 13 768,31 Kč, která převyšuje částku 9 748 Kč, nesplňuje žalobkyně podmínky pro nárok na příspěvek na živobytí.

30. Žalovaný tyto závěry potvrdil.
31. Soud pochybení nenalezl, co se týče příjmů, bylo postupováno správně: $70 \% \text{ z } 20\,736 = 14\,515,20 \text{ Kč}$; $(14\,515,20 * 3 + 20\,000,43) / 3 = 21\,181,01 \text{ Kč}$. Soud nenalezl ani jiné pochybení správního orgánu I. st. týkající se prováděného výpočtu.
32. K námitce ohledně výše přiměřených nákladů soud poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Ads 268/2017 – 28 ze dne 26. 7. 2018, ve kterém soud připomněl, že: „*Pouze v obecné rovině zdejší soud dodává, že dávky státní sociální podpory je třeba vidět jako beneficium státu, který si může (při respektování ústavně právních limitů) stanovit podmínky, za kterých je bude vyplácet. K tomu srov. vedle rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 1 Ads 269/2016 - 30, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 187/2015 - 26, i nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 9. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 40/97, ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08, ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 54/10, ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/09 a další. Např. v nálezu ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08, Ústavní soud k sociálním právům uvedl, že „nemají bezpodmínečnou povahu a je možné se jich domáhat pouze v mezích zákonů [čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod]. Toto ustanovení dává pravomoc zákonodárci stanovit konkrétní podmínky realizace sociálních práv.“ Obdobně srov. i nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/09.“ Dle zdejšího soudu je nepochybné, že správní orgány postupovaly zcela v duchu zákona, v jehož rámci se musí pohybovat.*
33. Žalobkyni nebylo možné započítat požadované měsíční náklady na bydlení ve výši namítaných 24 200 Kč, (v řízení žalobkyně uváděla 22 290 Kč), neboť takový postup zákon o pomoci v hmotné nouzi neumožňuje. Správní orgány správně započítaly přiměřené náklady na bydlení v maximální výši dle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, tedy 7 413,10 Kč. Odůvodněné náklady na bydlení 22 290 Kč (žalobkyní v žalobě uvedených 24 200 Kč) jsou vyšší než částka odpovídající 35 % z příjmu společně posuzovaných osob, správní orgány proto musely a mohly od příjmu společně posuzovaných osob odečíst pouze přiměřené náklady na bydlení. Správní orgán I. st. uvedl, že předložené náklady činily částku 22 290 Kč, maximální možná míra zápočtu činila dle § 9 odst. 2 ZPHN 35 % příjmů společně posuzovaných osob, tedy soud poznamenává, že 35 % z 22 290 Kč je 7 801,50 Kč, ale bylo možné započítat pouze 7 413,70 Kč (35 % z 21 182,01).
34. Dále žalobkyně uvedla, že jí není zřejmé, jak byl zohledněn její doplatek nájmu v částce 292 Kč zaplacený v listopadu 2023 s tím, že doložila platby od banky. K tomu soud uvádí, že odůvodněné náklady na bydlení byly vyšší než částka odpovídající 35 % z příjmu společně posuzovaných osob, bylo možné započtení maximálně částky 7 413,10 Kč, doplatek nájmu nemohl mít na posouzení správních orgánů žádný vliv, proto nebylo nutné ho nikterak zohlednit.
35. Soud se dále zabýval námitkou, zda v případě žalobkyně byly dány důvody pro navýšení nákladů na bydlení o 10 % z důvodu jejího špatného zdravotního stavu. K tomu soud opět uvádí, že odůvodněné náklady na bydlení byly vyšší než částka odpovídající 35 % z příjmu společně posuzovaných osob, bylo proto možné započtení maximálně částky 7 413,10 Kč (tj. přiměřených nákladů stanovených jako 35 % z příjmů společně posuzovaných osob).

36. Namítané dietní stravování bylo řádně zohledněno, kdy byla konkrétně vzata v úvahu nejvyšší z žalobkyniných diet, tj. diabetická dieta. Náklady na dietní stravování byly započítány do částky živobytí. Podle § 29 ZPHN platí, že *částka živobytí osoby se zvyšuje, pokud zdravotní stav osoby vyžaduje podle doporučení příslušného odborného lékaře zvýšené náklady na dietní stravování, měsíčně o částku, kterou pro jednotlivé typy diet stanoví prováděcí právní předpis. Prováděcí právní předpis dále stanoví odbornost lékaře, který je příslušný k potvrzení potřeby příslušného typu diety.* Podle § 1 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi, se *částka živobytí osoby, jejíž zdravotní stav podle doporučení příslušného odborného lékaře vyžaduje zvýšené náklady na dietní stravování, zvyšuje měsíčně u diety diabetické o 1 238 Kč.* Tedy částka zohledněná ve výpočtu byla zcela odpovídající a souladná s právními předpisy. Životní minimum žalobkyně bylo zohledněno podle § 24 odst. 1 písm. a) ZPHN tak, že částka živobytí osoby činila u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let částku životního minima, popřípadě zvýšenou podle § 29, tj. dle § 3 odst. 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve výši 4 470 Kč a navýšeno o 1 238 Kč, tj. celkem 5 708 Kč.
37. Žalobkyně dále uvedla, že nerozumí tomu, proč byla v obou rozhodnutích připočtena k jejím příjmům částka za prodej cenných papírů ve výši 20 000,43 Kč k jejím příjmům. Dodala, že z důvodu vysokých příjmů není považována za osobu v hmotné nouzi, neví, proč byla vyzývána k prodeji cenných papírů. Byly jí zamítnuty dávky z důvodu vysokých příjmů.
38. K této námitce soud poukazuje na § 11 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, dle kterého se při posuzování nároku na příspěvek na živobytí a na doplatek na bydlení zjišťuje, zda má posuzovaný a společně posuzovaná osoba možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním. Dle § 14 odst. 1 téhož zákona zvýšením příjmu prodejem nebo jiným využitím majetku se rozumí prodej nebo jiné využití majetku, který nepatří mezi věci, jejichž prodej nebo jejich jiné využití se podle tohoto zákona nevyžaduje, nebo které podle zvláštních právních předpisů nepodléhají výkonu rozhodnutí. Za příjem se pak podle zákona č. 110/2006 sb., o životním a existenčním minimu považují právě i příjmy z kapitálového majetku. Jak uvedl zdejší soud v již zmíněném rozsudku č. j. 13 Ad 20/2024 – 38, ve kterém se zabýval shodnou námitkou: „*Hodnocení sociálních a majetkových poměrů žadatele o dávku mimořádné okamžité pomoci je projevem zásady subsidiarity. Zákon o pomoci v hmotné nouzi vychází z toho, že před přiznáním dávky je osoba v obtížné sociální situaci vždy povinná vyčerpat všechny možnosti ke zlepšení své situace a ke zvýšení příjmu vlastním přičiněním (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2014, čj. 3 Ads 21/2013 – 42). Konkrétní projev této premisy je obsažen například v § 3 odst. 1 písm. c) téhož zákona, podle kterého není v hmotné nouzi osoba, která „prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním (§ 11),“ nestanoví-li zákon jinak; zvýšením příjmu vlastním přičiněním je i prodej nebo jiné využití majetku (srov. § 11 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi).*“
39. Ze shora uvedeného vyplývá, že správní orgány jsou oprávněny přiblížit k tomu, jaký má žalobkyně majetek a jak s ním nakládá, resp. zda po ní lze spravedlivě požadovat, aby k řešení své hmotné nouze použila tento majetek přednostně (tj. aby zvýšila svůj příjem prostřednictvím tohoto majetku). Nejedná se o logický rozpor, definice hmotné nouze podle § 2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi zohledňuje způsobilost osoby zvýšit si příjem vlastním přičiněním, zatímco § 3 odst. 1 písm. c) téhož zákona vylučuje z dobrodiní zákona ty osoby, které se dostatečně nesnaží o zvýšení svého příjmu, ač to po nich lze spravedlivě požadovat.

40. *Po žalobkyni tedy bylo možné požadovat, aby zvýšila svůj příjem prodejem majetku (cenných papírů) tak, aby vyčerpala nejdříve veškeré možnosti ke zlepšení své finanční situace a zvýšení příjmů vlastním přičiněním. Za situace, kdy žalobkyně prodala cenné papíry v hodnotě 20 000,43 Kč a její majetkové poměry se tímto prodejem zjevně zlepšily, tak správní orgány musely následně tuto částku považovat za příjem žalobkyně a zohlednit jej ve výpočtu nároku na dávku. Příjem společně posuzovaných osob tak byl správně stanoven ve výši 21 182,01 Kč. Zohlednění vysokého věku a zdravotního stavu žalobkyně při posouzení možnosti zvyšování příjmů vlastním přičiněním, jak požaduje žalobkyně, zákon o pomoci v hmotné nouzi nepředpokládá.“*
41. Jelikož je předmětem tohoto soudního řízení rozhodnutí příspěvku na živobytí a doplatek na bydlení dle žádosti z prosince 2023, v souladu s § 10 odst. 2 ZPHN žalovaný přihlédl k příjmu z prodeje cenných papírů v hodnotě 20 000,43 Kč v listopadu 2023, neboť dle zákona rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v případě podání žádosti o dávku, je u opakujících se dávek období 3 kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci.
42. Žalobkyně namítla, že v prosinci 2023 jí nebyl vyplacen starobní důchod, k čemuž patrně nebylo přihlédnuto.
43. Rovněž obdobou této námitky se zabýval soud v citovaném rozsudku, kde uvedl: „Zdejší soud k námitce žalobkyně, že jí nebyl v měsících říjnu a prosinci roku 2023 vyplacen starobní důchod, uvádí, že sama žalobkyně v žalobě popřela, že by jí důchod za měsíce říjen a prosinec nebyl vyplacen, neboť potvrdila (viz přílohy žalobkyně), že tyto důchodu byly vyplaceny dne 29. 9. 2023 a dne 30. 11. 2023, přičemž se jednalo o výplatu důchodu pro období října a prosince 2023. Pro účely dávky je rozhodné, že byl starobní důchod přiznán i na období říjen a prosinec 2023, jeho výplata žalobkyni náleží jednou za měsíc a důchod byl vyplacen v období časově blízkém termínu 2. dne v měsíci, na který připadá výplatní termín. Započtení starobního důchodu žalobkyně ve výši 14 515,20 Kč byl tedy správný postup správních orgánů.“ Tyto závěry jsou plně použitelné pro nyní projednávanou věc. Žalobkyni byl starobní důchod vyplacen i za měsíc říjen prosinec 2023, kdy v žalobě namítala prve pouze prosinec, poté doplnila říjen, přičemž soud připomíná, že pro nyní řešenou věc bylo rozhodným obdobím září – listopad 2023. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vysvětlil, že pokud je výplatní termín důchodu nastaven ke 2. v měsíci, pak vychází-li tento den na víkend, obdrží důchodce důchod fakticky ještě v předchozím měsíci.
44. K doplatku na bydlení žalobkyně dále uvedla, že je přesvědčena, že jí měl být přiznán, neboť splnila kritérium, že příjem nepřevyšuje 1,3násobek částky živobytí společně posuzovaných osob.
45. Soud k tomu konstatuje, že ani ohledně doplatku na bydlení pochybení neshledal, kdy skutkové okolnosti byly velmi podobné jako u příspěvku na živobytí. Mezi řízením o obou žalobkyni namítaných dávkách (ve věci příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení) existuje souvislost. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 9. 2018 č. j. 10 Ads 369/2017-34: „[t]o, že podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí, neznamená, že by stačilo napadnout včasnou žalobou právě jen negativní rozhodnutí o doplatku na bydlení, kdykoli později se zmínit i o rozhodnutí ve věci příspěvku na živobytí, a založit tím soudu povinnost přezkoumat i negativní rozhodnutí o příspěvku na živobytí. Obě tato rozhodnutí, ačkoli spolu souvisejí, totiž jsou samostatnými správními akty, které mohou a mají být napadány u správního soudu samostatně a ve dvouměsíční lhůtě od jejich vydání. Rozhodnutí o příspěvku na živobytí tak není závazným podkladem rozhodnutí o doplatku na

bydlení ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s., které by soud mohl přezkoumat v rámci řízení o žalobě proti nepřiznání doplatku na bydlení“.

46. Co se týče vyčíslení jednotlivých částek, bylo vycházeno ze stejných hodnot jako v případě příspěvku na živobytí. Správní orgán I. st. shodně konstatoval, že žalobkyně je starobní důchodkyně, kdy výše důchodu činí 20 736 Kč měsíčně. Dále byl zohledněn prodej cenných papírů v listopadu 2023 ve výši 20 000,43 Kč. Ohledně společně posuzované osoby bylo taktéž shodně uvedeno, že byla od 5. 6. 2023 do 17. 12. 2023 v evidenci uchazečů o zaměstnání a od 18. 12. 2023 byla zaměstnána na základě pracovní smlouvy u zaměstnavatele Výzkumný Ústav Železniční a. s. V rozhodném období neměla společně posuzovaná osoba žádné příjmy. Tyto příjmy společně posuzovaných osob se v souladu s § 9 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi započtou ve výši 70 % příjmů, příjmy z cenných papírů dle § 9 odst. 1 písm. c) téhož zákona ve výši 100 %. Průměrný měsíční příjem žalobkyně a společně posuzované osoby v rozhodném období činil 21 182,01 Kč. Dále bylo správním orgánem I. st. uvedeno, že společně posuzované osoby užívají na základě nájemní smlouvy byt na adrese trvalého bydliště, kde hradí pravidelné náklady na bydlení. Předložené náklady činily v rozhodném období (prosinec 2023) 22 290 Kč (nájemné ve výši 14 570 Kč, záloha na vodné a stočné 840 Kč, úklid domu 720 Kč, osvětlení domu 60 Kč, likvidace odpadu 140 Kč, záloha na plyn 5 960 Kč. Doklad o výši záloh za elektřinu za měsíc prosinec 2023 nebyl doložen. Příjem společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na živobytí činil podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi 13 768,31 Kč. Tento příjem byl stanoven jako rozdíl částky 21 182,01 Kč a částkou přiměřených nákladů na bydlení 7 413,70 Kč. Tyto náklady byly stanoveny v maximální možné výši, tj. 35 % příjmů společně posuzovaných osob, neboť odůvodněné náklady na bydlení jsou vyšší než tato částka. Dále bylo zohledněno, že má žalobkyně dietu při osteoporóze a dietu nízkocholesterolovou a dietu vysokobílkovinnou. Dále doložila také potvrzení o nutnosti dietního stravování z důvodu diabetické diety. Byla tedy zohledněna částka odpovídající té z diet, která je nejvyšší, tj. diabetická. Částka živobytí společně posuzovaných osob byla správními orgány stanovena ve výši 9 748 Kč, a to v případě žalobkyně 5 708 Kč a v případě společně posuzované osoby (syna) 4 040 Kč. Na základě uvedených skutečností bylo uvedeno, že jelikož příjem společně posuzovaných osob činil po odečtení přiměřených nákladů dle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi částku 13 768,31 Kč, která převyšuje 1,3násobek částky živobytí společně posuzovaných osob 9 748 Kč, nesplňuje žalobkyně podmínky pro nárok na dávku doplatku na bydlení.
47. Žalovaný tyto závěry rovněž potvrdil. Doplnil, že žalobkyně nesplňuje nárok na dávku doplatku na bydlení dle § 33 odst. 2 věty první ZPHN, neboť pro vysoké příjmy nezískala příspěvek na živobytí. Nebylo možné jí doplatek přiznat ani dle věty druhé téhož ustanovení, neboť příjem 13 768,31 Kč převyšoval 1,3násobek částky živobytí 9 748 Kč; 13 768,31 Kč je vyšší částka než 12 672,40 Kč ($9\,748 \cdot 1,3$).
48. Pokud jde o 1,3násobek výše uvedené částky živobytí společně posuzovaných osob, ten dle závěru správních orgánů činil 12 672,40 Kč; k tomu soud nemá žádné výhrady, přičemž bylo uvedeno, že příjem společně posuzovaných osob ve výši 21 182,01 Kč činil po odečtení přiměřených nákladů na bydlení 7 413,70 Kč částku 13 768,31 Kč. Žalobkyni proto nebylo možné přiznat doplatek na bydlení podle § 33 odst. 2 věty první ani druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi.
49. Správní orgány dospěly ke shodnému závěru, že žalobkyni v rozhodném období nárok na příspěvek na živobytí nevznikl, a to z důvodu vysokých příjmů. Tato skutečnost zároveň

vedla k závěru o nemožnosti získat nárok na doplatek na bydlení dle věty první § 33 odst. 2 zákona, neboť daný nárok je primárně podmíněn právě získáním nároku na příspěvek na živobytí. Dle věty druhé § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi je možné podmínku prolomit, jestliže příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob. Pokud naopak příjem 1,3násobek částky živobytí přesahuje, nelze doplatek na bydlení přiznat za žádných okolností.

50. Na základě uvedeného byl proto nárok žalobkyně na dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení správními orgány posuzován podle § 33 odst. 2 věty druhé ZPHN, správní orgány tedy zkoumaly, zda příjem žalobkyně a společně posuzované osoby (syna žalobkyně) nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí žalobkyně a společně posuzované osoby.
51. Podle komentáře Zákona o pomoci v hmotné nouzi: Praktický komentář, Wolters Kluwer, Pavelková, Grunerová, Beck, k § 33: „*Jedině v případě, že příspěvek na živobytí nebyl osobě přiznán z důvodu, že měla vysoký příjem, resp. její příjem (příjem společně posuzovaných osob) přesáhl částku živobytí, může této osobě nárok na doplatek na bydlení vzniknout i bez nároku na příspěvek na živobytí. A to pouze za předpokladu, pokud tento příjem sice přesáhne částku živobytí, avšak nepřesáhne 1,3násobek částky živobytí osoby (společně posuzovaných osob). Použití tohoto pravidla je vázáno na poměrně široké správní uvážení. Pro zjištění 1,3násobku částky živobytí osoby (společně posuzovaných osob) se počítá s částkou živobytí, která byla určena pro nárok na příspěvek na živobytí podle § 24. Taktéž příjem se pro tento případ započítává z příspěvku na živobytí, tzn. snížený o přiměřené náklady na bydlení (srov. § 9 odst. 2 a 3).*“
52. Tento výklad zastává též judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. například rozsudek ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 Ads 396/2018-27). Soud v této souvislosti shledal správným výpočet správních orgánů, které uvedly, že výpočet představuje částku příjmu všech společně posuzovaných osob mínus přiměřené náklady na bydlení, což musí být méně než 1,3násobek částky živobytí všech osob, tedy konkrétně 21 182,01 Kč - 7 413,70 Kč = 13 768,31 Kč. Správní orgán prvního stupně a následně i žalovaný tak dospěli ke správnému závěru, že částka 13 768,31 Kč je vyšší než 1,3násobek částky živobytí ve výši 12 672,40 Kč, a žalobkyni tedy nevznikl nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení. Žalovaný žádné pochybení správního orgánu prvního stupně neshledal a ke stejnému závěru dospěl i zdejší soud.
53. Skutečnost, že žalobkyně v důsledku vysokého věku nemůže být pouze z důvodu nesplnění podmínky výkonu pracovní činnosti nebo vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání vyloučena z posouzení jako osoby v hmotné nouzi (§ 3 odst. 1 ZPHN), neznamena, že bez dalšího naplní podmínky pro přiznání dávky. Obě požadované dávky vyžadují kromě jiného splnění zákonem stanovené nepříznivé majetkové poměry a ty žalobkyně nesplňuje. Tento argument žalobkyně, resp. jejího syna popírá podstatu všech řízení, které u soudu žalobkyně vede. Funkci hmotného zabezpečení osob vysokého věku plní starobní důchod, který žalobkyně pobírá, nikoli příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení.
54. K námitkám žalobkyně uváděným v replice – doplnění žaloby, kdy žalobkyně doplnila, že žádá o zrušení dalších dvou rozhodnutí žalovaného, kterými bylo později rozhodnuto o odnětí dávek – rozhodnutí ze dne 14. 10. 2024 a 21. 10. 2024, soud uvádí, že řízení o nich vyloučil k samostatnému projednání (sp. zn. 16 Ad 18/2025 a 16 Ad 19/2025).
55. S ohledem na výše uvedené soud žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

56. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobkyně ve věci samé úspěch neměla a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 4. 8. 2025

Mgr. Kamil Tojner, v. r.
soudce